

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר צוקללה"ה
טור שבעי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת
פנחס
♦♦♦
שנת
תשפ"ד
♦♦♦

גליון 263

"בין המצרים"

תורה - הזלק של הבריאה

בעת לימוד הנפש החיים (שער ד' פרק י"א) שכותב דהדבר ברוך "שאם היה העולם ח"ו רגע אחד בלי תורה, היה חוזר מיד לתוהו ובוהו". נשאלה השאלה למה לא תועיל זכות התורה שהיתה עד עכשיו, ומה שעתידיים ללמוד אחר כך, להגן שלא יחרב העולם. המשיח רבינו את הדבר לבנין של מכונית, ואמר הרי כל אחד מבין שכשנסועים במכונית "ונגמר הבנין", אי אפשר להמשיך לנסוע! ואפילו שמתחילה היה הרבה בנין, בכל זאת ברגע שנגמר הבנין נתקע הרכב!

כך צריך להבין לדבר פשוט, שהתורה זה "הבנין של העולם", וכמו שרכב בלי בנין לא יכול לנסוע, כך עולם בלי תורה "לא שייך שימשיך להתקיים".

שפתותיו דובבות בשמיעת הקלטה

חידוש מעניין, אמר רבנו ליידינו הדגול, מזכה את הרבים עשרות בשנים הצדיק רבי יוסף ז. פוגל זצ"ל, אשר כל משאת חיו היתה "להועיל לאחרים ובעיקר ברוחניות", ומתוך שאיפותיו הגדולים להיטיב גם עם הנשמות, בא לרבינו ושאל, אם מה שאמרנו חז"ל דכל ת"ח שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה "שפתותיו דובבות בקבר", הוא גם כששומעים את דברי המת עצמו מתוך "הקלטה" של דברי תורה שאמר מחיים, וכיום אפשר בקלות לשמוע שיעורים של תלמידי חכמים שכבר אינם עמנו.

ומתחילה אמר לו רבינו בחי"ן - שאינו יודע מה קורה בקבר.. אבל אח"כ אמר רבינו דמסתבר "שהוא הדין בזה", דהעיקר הוא שדברי תורתו נמסרים לאחרים, ומה לי מפי תלמיד שאומר בשמו, ומה לי אם שומעים מתוך הקלטה, העיקר שדברי תורתו נמסרים לאחרים.

"חזית המלחמה" תורה!

ובאחת הפעמים כשהיתה תקופת מלחמה בארץ, דיבר רבינו דברי חיזוק לבני חו"ל הלומדים בארץ ישראל, שלחצום הוריהם לחזור הביתה, לאור המצב שהתחולל כאן.

וכך אמר: אתם יודעים שאחד מהדברים שהכי קשה ליצר, הוא תורה! על תורה כתוב בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין, [אני לא מבין מה זה "תבלין", אבל עכ"פ כך כתוב שזה נגד היצר הרע], היצר הרע תורה זה אצלו מאד.. הוא לא יכול לסבול תורה. כתוב בספר דרך עץ חיים [לרמח"ל] שבזמן גזירות ת"ח ת"ט השביעו את הס"מ למה הוא עושה נגד תורה, אז הוא אמר שכל הדברים אם יבטלו לא איכפת לו, אבל שילמדו תורה הוא לא יכול לסבול.

ועל זה היצר הרע שם את "כל הכח שלו", לעשות שלא ילמדו תורה, ושלא יהיה בן תורה, לא מיבעיא בן תורה גדול ודאי, אלא אפילו כל שהוא.. היצר הוא נגד תורה! ולכן כל זמן שאין תורה לא איכפת לו כל כך, מילא, אבל תורה זה כואב לו, ועל זה עושה הס"מ את כל המאמצים כדי שלא יהי' תורה.

יעשה "הכל" להפריע...

וכתוב סיפור שהיה אצל רבי חיים וולוז'ינר, בתלמיד אחד שהיה לו כ"כ הרבה צרות, שלחו לו שהאמא חולה (ואולי האבא), ואח"כ הגיע מכתב שהיא מתה. ור' חיים ואלוז'ינר החביא את כל המכתבים ולא נתן לו, והסוף היה שהאיש הזה נהיה תלמיד חכם

כל "המתאבל.."

הי' אמר רבנו: בשלשת השבועות "כל דבר הוא יותר קשה", מי שיש לו כאבים כל השנה, בשלשת השבועות זה יותר קשה. והסיבה לזה, כי למעשה היו צריכים להצטער על חורבן בהמ"ק, ואם לא מצטער על החורבן, נותנים לו צער אחר. כי צער שנגזר אי אפשר להתפטר ממנו, ואם לא מצטער על החורבן, עושים שיצטער על משהו אחר.

במה מתחזקים

לפני ארבע עשרה שנה, במוצש"ק בלק, פתח רבנו ואמר: השבוע שבעה עשר בתמוז, מליל שלישי מתחילים כבר כמה דנים, שלא להסתפר וכו'.

וכששאלו במה להתחזק? אמר, כתוב שבית שני נחרב על "שנאת חנם", ומה זה שנאת חנם, כותב רש"י בשבת (דף ל"ב ב') שלא ראה בו דבר עבירה, שיהא מותר לשנאתו עבור זה. נמצא שאם פגע בו חבירו, זה לא מצדיק שיהי' מותר לשנוא אותו, ובפרט שדרך בני אדם שנפגעים מכל דבר, אפי' כשפגע בו "בחוט השערה".

והדרך להינצל מזה, ע"י שירבה "בלימוד התורה", ואז מסתמא, אין כבר שנאת חנם.

והוסיף, בני תורה עיקר עיסוקם בפה, ובזה צריכים להתחזק בעיקר, בדף גמ' יש "אלפיים מילים", ואח"כ כשנפטר מהעולם, רואה שהי' טיפשי! וכואב לו מה הפסדתי?! ומי שזוכה לזה אשרי חלקו.

הפה "קודש קדשים"

וענין חשיבות "הפה" של בני תורה, כבר הובא בהרחבה בגליון הקודם, אך נוסף מה שאמר רבנו, אחרי "האסון הנורא", בסילוקו "הפתאומי" של א' מבני החבורה בכלל פוניבז, שיליה סיון תשע"ב. והנני מביא ממש"כ אז ב"פרי חיים". כאשר נתעוררו האברכים החשובים בני החבורה בכלל פוניבז' לאחר פטירתו הפתאומית של האברך החשוב הרב ר' משה [בן הגאון רבי יצחק] אדלר ז"ל להתחזק, וכבר הובא שאמר רבינו כי דבר ראשון זה תורה. אך בניחום אבלים הוסיף עוד ענין, והוא על גודל חובת "שמירת הדיבור" בפרט אצל בני תורה, כיון שעיקר עיסוקם בפה. והביא מה שאמר רבי שמעון בר יוחאי שאילו היה בשעת מתן תורה, היה מבקש "שתי פיות" אחד לתורה ואחד לשאר דברים.

וכוונתו היתה להראות כמה צריך לשמור בנקיות את הפה שעוסקים בו בתורה, עד שהיה ראוי לייחד פה שיהי' רק בשביל זה. לכן יראו להיזהר יותר [על אף שאין נחשדין על כך] שלא לדבר שום דיבור אסור, ולידע כי אפילו "תיבה אחת" של דיבור לא טוב, יכולה לקלקל את מה שלומד.

ופירט רבינו כי בכלל שמירת הדיבור הוא כל הארבע כתות חשמ"ל, חנופה, שקר, מספרי לשון הרע, וליצנות. וכן דברים בטלים.

ונביא עוד כמה דברי חיזוק מרבנו - לתורה.

מה שוה יותר ממיליארד דולר?

ליהודי אחד שביקש ברכה לגיוס כספים למוסדות. אמר לו רבינו: תדע לך צריך כסף, אבל "אפילו מיליארד דולר לא שוה לרגע אחד של לימוד תורה..."

פרשת השבוע - תמיד קודם למוסף

וביום השבת וגו', שנינו בריש פרק "כל התדיר", התמידין קודמין למוסף. והק' באילת השחר (זבחים פ"ט א'), וז"ל, הנה מוספי שבת הם ב' כבשים בני שנה לעולה, וא"כ במה ניכר שהתמידין קודמין למוסף, דילמא הכבש הראשון משל מוסף הוא, ובמה מיירי קרא דצריך להקדים תמיד למוסף. ואף אם יפרש שזה יהי' קרבן "מוסף", לא יועיל, דהא אין שם "מוסף" בתורה, רק עולה וחטאת, והשם מוסף הוא רק לשון חז"ל. וצ"ל דהא"ו בהקברת קרבנות אין שם מוסף, ואינו אלא מקריב ג' כבשים בבוקר, והילפותא דתדיר קודם, היא מזה שאמרה תורה מלבד עולת הבוקר, והוסיפה התורה לכתוב "אשר לעולת התמיד", שנדע שהטעם דתמיד קודם משום דהוא תדיר, וללמד לכל המקומות דתדיר קודם, אע"פ שאינו נוגע כאו להלכה.

גדול מאד, והיה רב בסלוצק, קוראים לו רבי יוסף פוימנר. ולולא זאת היה נשאר עם הארץ, ממילא זה היה כואב לטון, לכן הוא עשה הכל כדי להפריע. וכך אמר רבי חיים וולוז'יניר שכדאי לשטן לעשות חולה את האבא או את האמא, וכדאי לו זה וכדאי לו זה, הכל כדי שלא יהי תלמיד חכם, הוא יעשה את כל המאמצים, העיקר שלא יהי תלמיד חכם. ולא דוקא שלא יגדל תלמיד חכם גדול, אפילו תלמיד חכם קטן גם לא, הוא לא יכול לסבול שיהיה תלמיד חכם, זה אצלו הדבר הכי גרוע, ואין דבר שהוא כ"כ נגד, רק תורה.

מכתב עז
קעת נביא בס"ד, מכתב מתאריך "כ" תמוז" תשס"ו, ונוגע מאד, ובפרט לזהירות מללכת למקומות "שאינם שומרי שבת" ח"ו. כלל ישראל נמצא בצרה גדולה ואין לנו אלא להישען על אבינו שבשמים, ואנו צריכין לפשפש במעשים. אין לדעת דרכי שמים אבל ודאי שכל א' צריך לפשפש במעשיו.

והנה יתכן שאלו מענין חבלי משיח, ומבואר בחז"ל מה יעשה אדם וינצל מחבלי משיח יעסוק בתורה ובגמילות חסדים. והנה תורה תמיד צריך חיזוק ובודאי בזמן הזה, וכל א' וא' יראה להתחזק בעסק התורה. והנה כ"ש שצריך לעשות הכל שלכל הפחות לא נכשל בהיפך מגמ"ח היינו להציר לחבירו או לציבור. והנה מבואר בחז"ל שדורו של אחאב עבדו ע"ז אבל לא הי' מחלוקת, הי' יורדין למלחמה ונוצחין משא"כ בזמן שיש מחלוקת ר"ל, וצריך מאד להשתדל לעשות שלו' בין איש לרעהו.

כן ידוע שענין שמירת שבת כ"כ חביב בעיני הקב"ה ולהיפך זה מאד שנוא. והנה בזמן האחרון רוצים לעשות חיזוק שלא יעשו דברים במקומות שידוע שמחללים שבת בפרהסיא. וע"פ רוב זה דברים כגון טיולים וכהנה, דברים שאין זה נוגע לחיי אדם, ובכל זאת לחלק מהציבור אשר שייכים לשומרי תורה ומצות קשה לומר על זה, ושוכרין מקומות אשר מחללים שבת, זה מוכיח שענין השבת לא תופס כ"כ מקום חשוב, ומסתפק במה שהוא בעצמו אינו מחלל שבת, וזה מהדברים אשר צריך לקבל לא לבזות את השבת.

וכן ענין הצניעות צריך מאד תיקון, וכתוב שאם אין צניעות "ושב מאחורין" וצריך מאד להתחזק בזה. ולא באנו לומר שאנו יודעין הסיבה למה ישנו הצרה, אבל זה ודאי שכל מה שמתחזקין יכול להועיל שיסיר הקב"ה החרון אף. כ' תמוז תשס"ו
ארון י' לייב שטיינמן

אני מפחד...
שאלו על נסיעה לבריכות מים ונסיעה בסירות וכדו', ותשובת רבינו היתה - למה להסתכן? ואף כשנשאל על ילד שכל כתתו נוסעים לפארק המים ובוכה מאד אם ימנעוהו מזה, השיב רבינו "אני מפחד"...

נופש "בטהרה"
ובהתקרב ימי "בין הזמנים" ומחפשים מקומות... הי' מורה רבנו, שצריך לעורר ולהזהיר, שיש לבדוק שיהי' "נופש בטהרה", ולברר בנושא המקואות, על כשרותם. [פרטים לבירור, ראה בסוף הגליון].

"אוהבים דבריה" - פסיק רישא אי מבי מלאכות בשו"ת מהרי"ל דיסקין (סי' ו') כתב. בהא דקיי"ל דפסיק ריש"י אסור, מהו אם יש ב' אופנים איך שיפול דבר, אבל בין כך ובין כך יעשה איסור, אלא שהם מב' אבות מלאכות, והוא הא אינו מתכוין לשתייהם, אולי כל כה"ג לא חשיב פסיק ריש"י, ע"ש.
והעיר רבנו מלשון התוס' בשבת (ק"כ ע"ב) ד"ה פותח, שכ' פותח ונועל כדרכו אע"פ שע"י כן מתנדנד הנר ומתרחק השמן מן השלהבת או מתקרב והוי מכבה או מבעיר. משמע דגם בכהאי גוונא - שלא ידוע אם יכבה או יבעיר - הי' אסור בפסיק רישא.

לבירור כשרות המקואות 055-7605629

לתרומות להפצת הגליון השבועי וכן לקבלת הגליון ניתן לפנות למס' 055-7600953 וכן בקול הלשון ובדרשו או למייל לאורו נלך s31626532@gmail.com וכן ניתן להשיג את הגליון מודפס ברש"י 14 קומה ב' ליד הדלת

לתועלת הרבים ניתן להאזין לדברים על פרשת השבוע מרבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה. ע"י יבדלה"ט החברותא שליט"א כמודי עש"ק בקו אילת השחר שמספרו 0799-555-555 שלוחה 6.

אני תפלה - מכתב חיזוק בענין "ק"ש בזמנה".

קריאת שמע בזמנה

עש"ק לסדר "הן עם כלבאי יקום" - מ' תמוז השנ"ה

אמר חז"ל במסכת חגיגה ט: איהו "מענות לא יוכל לתקן" זה שביטל קריאת שמע של שחרית או קריאת שמע של ערבית, והח"ח היה מבאר דברי חז"ל אלו, שהקורא ק"ש לאחר שעבר זמנה, הרי זה דומה לבגד שחסר בו שורול, שאילו הבגד היה רק קרוע, אפשר לתפור אותו, אבל כשחסר שורול אי אפשר להשלימו לנצח, והרי זה כמו שהחסיר מצות שופר או לולב או כזית מצה ר"ל, עוד אמרו במסכת ברכות סג: אדם קורא קריאת שמע שחרית וערבית, וערב אחד אינו קורא, דומה כמי שלא קרא ק"ש מעולם.

ולכתחילה חייבים לקיים מצות ק"ש כתיקונה, והיינו לקרוא בזמנה עם ברכותיה כפי תקנת חז"ל, ונבדאותא כמ"ב ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט, ובריעה אם נודמן שמתפלל עם ציבור שקוראים ברנעים האחרונים אין למפוך על זה כדי שלא להכנס לספקות, אלא יקרא ק"ש קודם התפילה וכל ה' פרשה גם פרשה ציצית, וכיון לצאת בזה ידי המצוה.

וצריך להקפיד לסיים קריאת שמע לכל הפחות חמש דקות קודם סוף הזמן, כדי שלא להכנס לספיקא דאורייתא, ויש איסור להמתין עד הרגעים האחרונים, וראייתא במסכת ברכות כט: שבארין ישראל היו מקללים לכו שמתפלל תפלת מנהג ברנעים האחרונים, שגא חסרין לו השעה ועיבור הזמן [רש"י שם], וכל שכן בק"ש דאורייתא שיש בו איסור, וחלילה לאל לזלל בקבלת חז"ל הקדושים.

ומבא בספר מחנה ישראל פ"ג, שבזכות קיום המצוה כתיקונה זוכים למשיחה מן השמים כדאייתא במדרש נחומא פרשת לך לך אמר הקב"ה לישראל: שמרו מצותי קריאת שמע ערבית ושחרית ואני משמר אתכם שנואמר ה' ישמרך מכל רע ישמרך את נפשך".

הבי"ח לכבוד המצוה הגדולה של קבלת מלכות שמים בזמנה.

א.י.ל. שטיינמן מיכל יהודה ליפקוביץ חיים קניבסקי

"בעלי תוספות"
וכתוב באגרת הגר"א שאין דבר נגד היצר רק "תורה" אצל נשים צניעות ואצל זכרים תורה. וזה כואב לו מאד, ויעשה כל המאמצים, הכל! כדי שלא יצא תלמיד חכם. ואנחנו צריכים לעשות הפוך, אנחנו צריכים לעשות את כל המאמצים שיהיה "כן" תלמידי חכמים. כי כל מה שכלל ישראל מתקיים זה "רק על ידי שיש תלמידי חכמים", ובמקומות שלא היה תלמידי חכמים, לא החזיקו מעמד בשום דבר! כך בכל המקומות שלא היה תלמידי חכמים. ובמדינת צרפת היה זמן שהיו שם בעלי תוספות, שהיו גדולי תורה מאד, ואח"כ זה הפסיק, וכתוב על בעלי התוספות ש"כל השבוע" לא היו הולכים הביתה, ישבו ולמדו "יומם ולילה" בלי ללכת הביתה, רק לשבת הלכו הביתה. וזה היה כואב לו - לטון, אז אח"כ היה הפוך, צרפת נהיתה לגמרי בלי שום תורה.

עם הארץ" ח"ו!!
זה מה שהיצר רוצה, לכן הוא עושה שהאבא לא רוצה והאמא לא רוצה שילכו ללמוד, הכל כדי שלא יהיה תלמיד חכם, ולא דוקא אם יהיה גאון גדול, אלא אפילו תלמיד חכם קטן ג"כ לא, הוא לא יכול לראות.

וזה אתם צריכים לדעת שזה התכלית של בן אדם - תורה! כמו שכתוב במסילת ישרים שזהו העידון הגדול וכו'. וכמו שרואים שהשביע את הס"מ למה עושה את זה, אמר לא איכפת לי שום דבר רק תורה! שלא יהיה תורה, זה מה שאיכפת לו. התכלית של האדם הוא להיות "בן תורה", ומה שאתם "ותר מתגברים" תהיו מאושרים, אחרת מה תשארו כולם - עמי הארץ, ולא לחשוב שעם הארץ רק לא לומד תורה, אבל מקיים קצת מצות, אלא הוא לא מקיים כלום! אח"כ הוא גדל ולא יודע הלכות שבת, ולא יודע שום דבר! ומה נהיה ממנו ח"ו - חילוני, וזה מה שהס"מ רוצה.

כל התכלית "להיות בן תורה" ואתם צריכים לדעת שכל התכלית של הבחור - של יהודי, צריך להיות "בן תורה" וזה החיים שלו, אם אין תורה אין חיים! ואם תלכו בדרך הזה, תזכו להיות תלמידי חכמים, וההורים אח"כ יהיה להם נחת מכם, קעת הם לא רוצים, אבל אח"כ "דוקא מהילדים שלומדים תורה, מהם יש להם אחרי זה נחת". ה' יעזור שתזכו אתם וכל המרצה יחד, שתהיו ראי שמים תלמידי חכמים, והקב"ה יהיה מרצה ויהיה המשך לכלל ישראל, ולא ח"ו המשך של עמי הארץ, ה' יזכה אתכם שתזכו. ע"כ.

"שיחו בנפלאותיו"
סיפר לי מתקרב יקר, שהי' שומע שיעורים ברפואה מאחד שהי' "רחוק מאמונה רח"ל", וכשהי' מגיע המרצה לנושא שלא הי' יודע להסבירו, והי' מוכרח לומר שזה מיד ה', אך ברוב ... רח"ל לא רצה להוציא מפיו שם ה', והי' אומר "המתכנן".
אך לא ידע כמה אמת יש בדבריו, כי הקב"ה הוא "המתכנן" של הכל!